

**A MŰVELŐDÉSÜGYI MINISZTERIUM
DIAPOZITÍV-SOROZATA**

**A SERTÉS
A JUH
A HÁZINYÚL**

Óvodák számára

Kiadja:
Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest, 1971.

Készült:
AZ ORSZÁGOS
TANSZERGYÁRTÓ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT
Kutató Osztályának irányításával

Iványi Gergely
Dr. Kovács György
Szakács Mihályné
munkája

Ez a diapozitív-sorozat, I-IV-ig való bontásban, dobozonként 25-25, összesen 100 képet tartalmaz. A sorozat témakörei és témái:

- 1./ A ház körül élő négylábu állatok és kicsinyeik: a macska, a kutya, a sertés, a tehén, a ló, a juh, a kecske, a házinyul,
- 2./ A házi szárnyasok: a tyúk, a liba, a kacsa, a pulyka.

A képsorozat témái, az egyes képek tartalma, az ábrázolás felfogása és technikai megoldása alkalmazkodik az óvodai környezetismeret programjához, annak törzsanyagához kíván egyféle szemléltetőeszközt biztosítani.

A képek összeállításánál a következő szempontokat vettük figyelembe:

- a./ Az állatok életkörülményeit és életmódjukat olyan gyermekek számára mutatjuk be elsősorban akiknek nincs lehetőségük az állatokat közvetlenül, természetes környezetükben megfigyelni.
- b./ Vonzóak és hasznosak a képek olyan gyermekeknek is, akik ismerik ugyan a felsorolt állatokat, de még nem volt elég alkalmuk a pontosabb megfigyelésre, az emberrel való kapcsolatuk, hasznuk és jelentőségük megismerésére.

E szempontoknak megfelelően olyan képeket készítettünk, amelyek alkalmasak az egyes állatok sajátos jegyeinek, mozgásformáinak, életmódjának, környezetének, az emberrel való kapcsolatának a bemutatására. Az ember és az állat kapcsolatán belül jelentős számú képcsoport szemlélteti az ember gondoskodását és az állatok hasznát.

A sorozatban vannak olyan állatok is, amelyek nem képezik a foglalkozások anyagát, (pl. a ló, a juh, a szamár). Ezeket foglalkozáson kívül is fel lehet használni, irodalomhoz is, de ha az óvoda környezetében él egyik vagy másik állat, akkor az foglalkozáson is feldolgozható.

A fektiekben felsorolt példákkal azt is szeretnénk érzékeltetni, hogy e diapozitív-sorozattal a gyermek sokirányú fejlesztését kívánjuk elősegíteni.

Az új program célkitűzéseinek valóra váltásához sok ötletre, a gyermekek aktivitását kiváltó és fenntartó sokféle eszközre van szükség. Ezek egyike lehet ez az érdekes, színes diapozitív-sorozat. Igazán hatásos eszközzé azonban csak akkor válik, ha másféle eszközökkel és módszeres eljárásokkal együtt alkalmazzuk. Nem volna célszerű csak diafilmek alkalmazásával a gyermekeket egyoldalú, passzív szemlélődésre nevelni. Hangsúlyozzuk, hogy e diaképekkel - bármennyire vonzóak és életszerűek is -nem a valóság eleven szemléletét, a közvetlen tapasztalatszerzést kívánjuk helyettesíteni (kivéve az olyan eseteket, amikor a gyermek nem juthat az ábrázolt állatok közelébe), hanem elsősorban a már közvetlenül érzékelt valóság ismételt megközelítését, a képi ábrázolással az emlékképek, tapasztalatok felidézését, újra átélését, tömörítését, új szempontok szerinti elrendezését, a kritikus megfigyelés és elemzés, a látó-, gondolkodó- és kifejezőképesség fejlesztését kívánjuk szolgálni.

A SERTÉS. A JUH. A HÁZINYUL.

(A ház körül élő állatok III.)

A sertés

A tehénnel együtt a legfontosabb haszon-állatunk a sertés. A sertés husából finom élelmiszereket állítunk elő. Az óvodás gyermekeknek is fontos és kedvelt táplálékuk a kolbász, a szalonna, a sonka, a felvágottak, vagy akár a zsiros kenyér is. Mindezek a sertés husából, szalonnájából készülnek, sok gond és munka árán kerülnek az asztalunkra: az okok és összefüggések kutatása során a képsorozat segítségével még a fővárosi kisgyermek számára is könnyen megvilágíthatók. A sertés nagyüzemi tenyésztéséről és feldolgozásáról készült felvételek pedig - a gyermek számára megközelíthető módon - a termelésre s a modern technikára irányítják a figyelmet. Az egész képsorozattal - nagycsoportban - azt is érzékeltethetjük, hogyan kerülnek a falvakban, a termelősövetkezetekben termelt javak a városban élő családokhoz.

A képek leírása

1. kép: Szopásra készülnek a malacok

A disznóólban az anyakocát látjuk kis malacaival. A koca áll, jól láthatók duzzadt emlői, ehhez közelednek az anyjukhoz hasonlító, fekete foltos éhes, falánk malacok.

2. kép: Anyakoca malacaival

A koca már oldalán fekszik, kis malacai szépen

rendben elhelyezkedtek emlőin, szopnak. - A képről nemcsak azt "olvashatjuk le", hogy a fiatal malacok tápláléka a tej, hanem azt is, hogy anyjuk szívesen táplálja őket.

3. kép: Anyakoca malacaival zöldtakarmányt eszik
Fekete anyakoca malacait "tanítja" zöldtakarmányt eszegetni. Az állatok falánkságát jól szemlélteti a kép.
Az 1-3 kép az anyakocát és malacait más-más helyzetben ábrázolja.
4. kép: Legelésző disznók
Pocsolya szélén, dus fűvü réten disznók legelnek. Az egyik fürdik a pocsolyában. Nagyon melege lehet.
5. kép: Disznócsorda
Disznók legelésznek, a kondás pulijával terelgeti őket.
6. kép: Disznóól
Kép a háztáji sertésnevelésről: három szép süldő, etetés közben. A tiszta almozott ól, a vályuból táplálkozó állatok jól megfigyelhetők. A gazda egyik süldő hátát simogatja.
7. kép: Nagyüzemi disznótartás
Süldők a kifutóban, az önetető körül. Több csoportot képeznek. Háttér a disznóól, nyitott ajtóval.

8. kép: Nagyüzemi sertéshizlalás
Fehér, fekete, tarka hizók a kifutóban. Hátterben a hosszú, több rekeszes ól. A kifutó bal oldalán a vályu.
9. kép: A hűtőkamrában
A levágott sertéseket (és marhákat) a vágóhidakon hűtőkamrában tárolják. Innen szállítják a húszletekbe. A kép jobb oldalán félsertések, bal oldalán marhahúsok lógnak a hűtőben.
10. kép: Készül a töltelék
Az első kép azt szemlélteti, hogyan készül a közkedvelt kolbász és szalámi: nagy husdarálóból darált hus ömlik ki, előtte a gép kezelője.
11. kép: Kötözik a szalámit
A képen hosszú munkaasztalok mellett munkások kötözik a már megtöltött szalámit.
12. kép: Csomagolják a zsirt
A kép zsircsomagoló gépet mutat be, kezelőjével együtt. A gép előtt futószalagon fél kilós zsirkockák és nagyobb dobozok. Ezekbe rakják, s így szállítják az üzletekbe.
13. kép: Husvizsgálat
Hosszu asztal, az asztalon nagy halom kolbász. Az állatorvos az asztal fölé hajolva egy kettétört kolbászt vizsgál. Csak romlatlan készítmények kerülhetnek az üzletekbe!

A 10-13 képek a sertés nagyüzemi feldolgozását mutatják.

14. kép: Hentesüzletben

Egy nagy csemege-üzlet hentesáru részlege látható. A tolóablakos üvegpolcon s a fehér köpnyes kiszolgáló nő mögötti fogasokon mindenféle hentesáru látható. A kép segítségével a gyerekek elsorolhatják mi minden készül a disznó husából.

A juh

Az állatok körét egy érdekes fajtaival gazdagítja. A kedves kisbárányról sokat hallanak a gyerekek a mesékben is. Verset is tanulnak róla. Érdekes hát néhány képben bemutatni. A juhnyájról, a pásztorról és hűséges pulijáról népmesék és népdalok szólnak. A róluk készült felvételek a mezei életnek hangulatos - és más módon megközelíthetetlen - képeit mutatják meg, főként a városi gyermekeknek. Az is érdekes felfedezés lehet: megtudni, miből készülnek a finom gyapju holmik.

A képek leírása

15.

16. kép: A juhnyáj

15. kép távolról mutatja a juhnyáját. A nyáj előtt két pásztor jellegzetes mozdulattal botra támaszkodva, közelükben a nyájra figyelő, terelésre kész puli. A képen hatalmas szalmakazal is látható.

A 16. kép fekete racka juhokat ábrázol, mellettük a pásztor elmaradhatatlan pulijával. A sötétszörű csavartszarvú birkák összetömörülnek.

17. kép: Birkafejés

A kisbárány elválasztása után fejik a birkát. Tejéből finom sajtot s juhturót készítenek. A kép a kézi (kisüzemi) fejést mutatja be: Az ember kezének huzó mozdulatára a sajtárba csurog a tej.

18. kép: Szopik a báránynak

Két térdre ereszkedve szopik a kis barika. Anyja szőrét nyalogatja. Mindkét állat oldalnézetben, testrészeik jól láthatók. Alattuk alom, tiszta szalma. Az istállóban még egy vidám, jóllakott bárány ugrándozik.

19. kép: Fő a birkapörkölt

A birkahusból finom ételt készítenek. A kép ezt ábrázolja. Az előtérben bográcsokban fő a birkahus, a háttérben asztalok, birkapörköltet fogyasztó emberekkel.

20. kép: Mi készül a gyapjuból?

Színes ruhába öltözött kislány áll a tükör előtt, fején fehér kötött sapka, rajta piros gyapju pulóver. A háttérben sárga kardigán és egy tarka pulóver.

A házinyul

Az állatokról kialakítandó képzeteket tovább gazdagítja. A házinyul, különösen a kis nyulacska, igen kedves, simogatni való állata a gyermekeknek, gyakori "szereplője" az állatmeséknek és a gyermekverseknek is. Könnyen hozzáférhető ugyan, de képen látva is kedves élményeket idéz fel bennünk a rokonszenves "tapsifüles".

A képek leírása

21. kép: Szürke házinyulak

Két szürke nyul, jellegzetes ülő helyzetben, kelkáposztát eszik. Kedvenc csemegéjük! A háttérben répa is látható.

22. kép: Barna házinyul

Egy szép barna házinyul, ülő helyzetben. Alakja sima szőre, két hosszú füle, élénk szeme és bajusza jól látható. Zöldtakarmányt eszik.

23.

24. kép: Házinyulak az ólban

Különféle színű, azonos nagyságu süldő nyulak, különféle testhelyzetekben. Fűvet esznek.

25. kép: Házinyul ketrecben

Fehér színű "nyulcsalád" a nyulketrecben. A kép baloldalán a nyulanyó, körülötte a kicsinyei. Répát és káposztalevelet rágicsálnak.

ETALON

A SERTÉS. A JUH. A HAZINYUL

c. diapozitív-fotókat az óvodák számára

a specifikáció követelményeinek megfelel.

Budapest, 1970. márc. 4.

Országos Tankönyvtár-
és Értékesítő Vállalat
Kutatóosztály Főosztálya

részéről

P.H.

Kis János
ITG Kutató Osztálya részéről